massa, inklusive Kontje-darias såsom en biflod ut i den gamla sjön Lop-nor, vilken av honom placerades söder om Lou-lans ruiner, allt intill Tarims förflyttning till dess nuvarande lopp i jämförelsevis ny tid. Denna teori kunde icke bringas i överensstämmelse med vare sig vad våra kartografiska uppmätningar hade visat i Kuruk-darias väl definierade delta, skönjbart över en betydande areal söder och öster om Lou-lans ruiner eller — och detta syntes ändå mera betecknande — med tidiga och definitiva data angående hydrografien i denna trakt och ställda till vårt förfogande i en viktig kinesisk urkund, icke tillgänglig för d:r Hedin då han uppställde sin teori. Jag menar den mycket intressanta berättelse som M. Chavannes har översatt i extrakt ur Li Tao-yüans kommentar till Shui Ching i en 'Note additionelle' till hans mästerliga analys av Wei lio's not om de Västra länderna."[1]

Chavannes briljanta översättning och Steins skarpsinniga utläggning av Li Tao-yüans kommentarer skulle emellertid efter ett antal år, i avseende på Kuruk-darias kapacitet, bli utsatta för den kraftigaste vederläggning som kan tänkas, ett svar på alla svävande frågor, vilket icke behövde några kommentatorer — ett nytt pulsslag i nedersta Tarims och Lopnors historia, där naturen själv förrådde sina hemligheter och lade fram dem inför våra ögon som en uppslagen bok, ett dokument, som i motsats till Li Tao-yüans skrifter icke tillät några missförstånd eller vantolkningar.

[1] Chavannes arbete i T'oung-pao, 1905.